

Rapport från europeiska nätverkets möte 8 december samt seminarium 9 december 2011

Rapport från ENRD coordination committee, möte 8 december

Det europeiska nätverkets (ENRD) samordningskommitté samlas två gånger om året och det svenska nätverket representeras växelvis av Maria Gustafsson och Hans-Olof Stålgren. Dessutom har förvaltningsmyndigheten en plats, som Landsbygdsdepartementet brukar bemanna. Höstens träff var den 8 december. Mötet avhandlade förslaget till rådsförordning, europeiska och nationella nätverkens roll i kommande program samt nästa års agenda i europeiska nätverket.

Samla erfarenheter hos många

Vi fick ett klagörande från Kommissionen att det inte finns några regelmässiga hinder för att använda vår nätverksbudget för innevarande program till att samla erfarenheterna bland aktörerna så att dessa kan tas tillvara i kommande program. Man uppmuntrar en bred dialog för att så många som möjligt ska komma till tals och bli väl insatta i hur nästa program kommer att genomföras.

Tydligare multifonds-roll

De viktigaste uppgifterna för nästa periods nätverk är att förbättra kvaliteten i programgenomförandet, öka intressenternas involvering och en bredare information till allmänheten. I Kommissionens presentation tryckte man på att förvaltningsmyndigheter och utbetalningsmyndigheter ska ingå i nätverken tillsammans med de partners som ska vara delaktiga i de s.k. partnerskapskontrakten. Kontrakten regleras av det gemensamma strategiska ramverket. Det ska upprättas mellan medlemsstaterna och Kommissionen och ska omfatta landets strategi för hur man avser jobba med alla berörda fonderna, d.v.s. regionala, social, fiske- och landsbygdsfonden. Det ska utformas av ett partnerskap där alla intressenter ska ingå, så utöver myndigheterna så ska även organisationer ingå. Kommissionen tryckte på ”multifonds” perspektivet vid återkommande tillfällen och en tolkning är att nästa programs nätverk ska ha en tydligare ”multifonds-roll”.

Nya fokusgrupper

Under nästa år går två nya fokusgrupper igång inom europeiska nätverket. En om miljötjänster och en om kunskapsöverföring och innovation. Efter att ha stämt av med departementet har vi från svenska nätverket anmält intresse för att få ha representanter med i båda grupperna. Gruppen om innovationer startar närmare sommaren och kommer att ha ett tydligt fokus på innovationer inom jordbrukssektorn.

Flera workshops

Vid mötet den 8 dec gick vi också igenom planerna för ett antal europeiska nätverksträffar utöver mötena med Coordination committee och Leader Sub committee nästa år. Den första är i Grekland och har entreprenörskap som huvudtema samt teman så som mervärden med de nationella nätverken och hur vi kopplar informationen mellan våra nationella webbplatser och europeiska nätverkets webbplats. Frågan om nätverkens mervärden diskuteras också på träffen i maj och då är det finska nätverket värdar. Det planeras också en träff i sept/okt och vi från svenska nätverksskansliet har börjat titta på om vi skulle kunna vara värdar och lägga den träffen i

anslutning till Landsbygdsriksdagen. Huruvida det är av intresse och möjligt resursmässigt får diskuteras vid styrgruppsmötet. Ett förslag till tema är ”financial engineering”.

Rapport ENRD-seminariet 9 december om leveransmekanismer

Vid ENRD-seminariet 9 december gjordes en avrapportering från kommitténs tematiska arbetsgrupp om programmets leveransmekanismer, TWG 4 (Thematic Working Group on Delivery mechanisms of the EU Rural Development Policy) samt tre workshops på samma tema. Från Sverige (SE) deltog Anna Enström Järleborg, Maria Gustafsson och Pasi Kemi. Tomas Bertilsson från LRF företrädde COCEGA. Tomas har också deltagit i TWG 4.

Rekommendationer om förenklingar

Temagruppen gör många intressanta iakttagelser i sin slutrapport. En av gruppens slutsatser är att det ofta brister i samordning och samsyn mellan förvaltande myndigheter och utbetalande myndigheter. Temagruppen rekommenderar därför en ökad samordning och att man ska ha mer fokus på resultat. Kostnaden för administration bör inte, som nu ibland är fallet, stå i orimlig proportion till stödbeloppen. Därför lämnar gruppen en rekommendation om att man jobbar mer med kontroller i form av stickprov och riskbedömningar när det rör sig om mindre projekt. Annat som nämns är att det finns oklarheter i relationen mellan förvaltande myndighet och utbetalande myndighet. Man nämner möjligheten för utbetalande myndighet att delegera uppgifter till exempelvis förvaltande myndighet, (dock inte själva utbetalningen). Enklare hantering av små projekt föreslås, bl.a. genom schablonstöd och klumpsumme-stöd.

En del av ovanstående har redan Jordbruksverkets Suss LB (som jobbar med en smidigare handläggning) tittat närmare på. Nätverkskansliet har bistått Suss LB med en förfrågan till de övriga nationella nätverken om det finns medlemsstater som tillämpar stickprov och riskbedömningar inom ramen för nuvarande EU-regelverk. Av de som svarat visar det sig att endast Danmark tillämpar ett system med stickprov i kombination med att projekten ska ha sina redovisningar genomgångna av godkända revisorer.

Svaga kopplingar mellan strategier och åtgärder

När ansvarig enhetschef vid Kommissionen Rob Peters inledde, gjorde han det med en presentation om hur arbetet i TWG 4 har genomförts. Bl.a. om vilka slutsatser från TWG 1-3 som har använts som utgångspunkt i arbetet. Input till TWG 4 från de andra tematiska gruppernas arbeten:

- Svag koppling mellan nationella strategier-nationella program-axlar-åtgärder
- Svagt samband mellan landsbygdsdefinition och typ av område och styrningen på åtgärdsnivå (targeting)
- Projekturvalet (och kriterier) hänger inte ihop med programmets mål och syfte
- Ofullständig koordination hindrar synergier
- Komplementaritet mellan program bör bli bättre ner på lokal nivå
- Oklar fördelning av genomförandet av Leader
- Spänningar mellan den mainstreaming som nu införts och leadermetodens innovativitet

En grund för TWG 4-rapporten är fallstudier på genomförandet i 12 medlemsstater. Sammanfattning och hela rapporten finns på http://enrd.ec.europa.eu/en-rd-events-and-meetings/en-rd-events/en-seminar-on-improving-the-delivery-of-rural-development-programmes_en.cfm

Här finns också de presentationer som hölls under mötet, en bra översikt och sammanfattning av förslaget till ny landsbygdsutvecklingspolitik efter 2013. (Short Guide to the European Commission's proposals for EU rural development after 2013), samt en sammanfattning av en översikt av den administrativa bördan kopplat till LBP.

Workshop A

Workshop A handlade om hur designen av programmet kan förbättras så programmet blir mer strategiskt och målorienterat och samordnat med övriga policys. Här deltog Anna EJ och Maria. Det var 30-40 som deltog och workshopen hölls i plenum vilket gjorde att endast ett fåtal länder 6-7 gjorde sig hörda. Workshopledare var Franco Mantino (IT) och Sirpa Karjalainen (FI).

Workshopen inleddes med två fallstudier Österrike och Danmark. När man tog fram innevarande program så genomförde Österrike samråd med många olika aktörer (ministeriet, jord- och skogsbruksorganisationer, Leaderrepresentanter, NGO:s och FoU), dels genom arbetsgrupper per axel/områden, dels via webbdiskussioner. Danmark hade haft en övergripande strategi ”Grön tillväxt” med ett antal nationella målråden. Målområdena gick på tvärs mot LBP:s åtgärder och en åtgärd hade koppling till flera målområden.

Diskussionsfrågorna för workshop A var:

1. Hur uppnå hög kvalitet i samråden med aktörerna?
2. Hur säkerställa att programmets innehåll blir av strategisk karaktär och kopplade till resultaten av SWOT-analyserna?
3. Hur balansera ”Top-down” och ”Bottom-up” -ansatserna när programmet ska tas fram?
4. Hur försäkra sig om att det sker en koordinering mellan olika EU-policys?

Frågorna var övergripande och mycket svåra att besvara på ett enhetligt sätt som passade alla medlemmar. I diskussionen beskrev länderna hur de arbetade förra perioden och hur de planerade att arbeta kommande period. En rad länder (Tyskland, UK, Spanien) lyfte fram det regionala självstyret som gjorde det svårt att målstyra från central nivå.

Det konstaterades att det är viktigt med både horisontellt och vertikalt samarbete. Det är även viktigt att inte bara lyssna till dem som ”skriker högst” utan se till att så många olika aspekter belyses innan programmet slås fast. I detta sammanhang berättade vi från Sverige hur vi nu via landsbygdsnätverket organiserat en bred dialog för att fånga upp gjorda erfarenheter till nytta för nästa programperiod.

Det togs upp att målen från KOM var diffusa vilket gjorde att det är svårt att koppla de nationella målen till KOM:s mål för t.ex. EU2020.

Utvärderingen samt de erfarenheter som gjorts i tidigare programperioder på nationell, regional och lokal nivå bör utgöra startpunkten för kommande programarbete.

Arbete med partnerskapskontrakten kommer att bli viktig för att skapa en samsyn mellan de olika EU-fonderna. Frankrike lyfte frågan om att det inte bara är en koppling till andra fonder utan även till CAP pelare I.

Finland undrade om fler länder hade problem med att LAG-områdena inte sammanfaller med Fiskeområdena utan att ett Fiskeområde kunde bestå av delar av ett stort antal LAG-områden

och att det skulle kunna leda till problem om man skulle slå ihop dem när LAG ska jobba med flera fonder i nästa period.

Workshop B

Pasi deltog i workshop B som handlade om hur man ska implementera programmen effektivare och hur man ska förstärka koordinationen mellan genomförandeorganisationerna.

Workshopen inleddes med presentationer av genomförandesystem från Katalonien och Italien. Den Katalanska modellen handlade om en *modell med helhetsgrepp på gårdsnivå* (Global Farming Contract eller på spanska Contratco Global de Explotation). Michael Gregory från Contact Point (ENRDs nätverksskansli) lyfte fram modellen som ett bra sätt att få brukarna att bli entreprenörer. Genom modellen skapas förutsättningar för synergieffekter mellan de olika åtgärderna. I stort handlar det om att brukarna med mycket stöd från ackrediterade rådgivare tar fram en affärsplan och hållbarhetsbedömning för gårdens utveckling. Som verktyg för detta används flertalet av åtgärderna i axel 1 och axel 2 samt åtgärd 311 i axel 3. Därefter ingås ett femårskontrakt med stödmyndigheten. Kontraktet kan genomföras i två modeller, ett enklare med kanske endast en åtgärd där ingen affärsplan behövs eller ett mer komplicerat helhetsgrepp. Kontraktet kan uppdateras årligen eller vid behov.

Brukarfördelar: One-stop-shop, synliggör stödmöjligheterna, rådgivning kopplad direkt till verksamhet /stödet

Fördelar för genomförandet: Direkt koppling till RDP, bättre träffsäkerhet, fångar potentialen i synergieffekter (helhetssynen på gården), brukarna har fått större förtroende för administrationen, man har fått brukarna att tänka på längre sikt.

Nackdelar: Kräver administrativ kapacitet. Man har gjort en politisk avvägning att rådgivning / administration får kosta för att underlätta genomförandets senare led.

Exemplet från Italien handlar om *integrering av livsmedelskedjan*. Detta genomförs på regional nivå där man efter intresseanmälan samlar regionens aktörer till ett gemensamt projekt varefter aktörerna går vidare med individuella ansökningar / investeringar. Man kan välja på olika strategier utifrån jordbrukets betydelse för respektive region. Ett partnerskap driver det integrerade projektet. Fördelen anser man vara att fått ett verktyg för samverkan och ett sammanhängande genomförande. MEN det är ett ganska komplext genomförande som behöver förenklas.

Diskussionsfrågorna för workshop B var:

1. Effektivare koordinering av genomförandekedjan. Kommunikation mellan genomförandeorganisationer (förvaltande myndighet, utbetalande myndighet, Nätverket etc). I vilka frågor brister detta? Hur kan detta förbättras?
Gruppen kom fram till att det är viktigt att man från början klargör vilka roller man har - vem pratar med vem? Viktigt att komma fram till en gemensam syn på vilka målen är. Krav på integrering på lokal projektnivå kräver att organisationerna är integrerade. Erfarenhetsutbytet mellan förvaltningsmyndigheter i olika länder är viktigt.
2. Nätverkens roll i att förbättra genomförandet?
Nätverken har olika stor betydelse i olika medlemsstater. I vissa fall är man bara en förlängning av förvaltande myndighet och är helt beroende av myndigheten medan man i andra fall har fått en mycket friare roll. Beror mycket på i vilken kultur man befinner sig i. I en del medlemsstater med regionala program har man svårt att få nätverken att fungera

(Tyskland och Spanien) medan nätverket i Italien fungerar bra trots regionala program. Österrike har byggt nätverken delvis från befintliga organisationer. Ungern har mycket svag koppling till förvaltande myndighet och utbetalande myndighet (aldrig med på möten/seminarier etc)

3. Hur säkra användningen av stödberättigande villkor och urvalskriterier som ska vara i linje med de strategiska prioriteringarna?
Representanten från Revisionsrätten tryckte mycket på vikten av tydliga och transparenta kriterier. Detta är en fokusfråga för dem. Det ska hålla hela vägen från strategi till åtgärd och projekt. Det kan vara nödvändigt att man på plats avgör om marken är stödberättigad. Leaderrapporten om bättre strategier nämndes.
Rob Peters kommenterade att LAG kan ha sina egna urvalskriterier men man måste ha en tydlig strategi som visar vad man vill. T.ex. kan förvaltande myndigheter föreslå kriterier som man kan välja bland även om det kan vara svårt.
4. På vilket sätt och i vilken grad påverkas genomförandet av eventuell brist i administrativ kapacitet?
I bl.a. UK befarar man svårigheter i genomförandet p.g.a. hårda neddragning i den offentliga administrationen. Detta kan bli ett stort problem i även andra medlemsstater p.g.a. ekonomiska krisen.

Övrigt uppsnappat

I anslutning till mötet diskuterade Pasi frågan om klumpsummestöd med Rob Peters, bl.a. togs det faktum upp att regelverksförslaget sätter taket relativt högt 100 000 € och det finns inget om, och hur, man ska kontrollera den typen av projekt. Peters bekräftade att det ska vara små projekt och anledningen till det högt satta taket är harmoniseringen med strukturfonderna. Under mötet ställdes en fråga om den ”territoriella approachen”, dvs. samordningen av fonderna på en geografisk yta. Peters svarade att Kommissionen avser publicera ett policydokument/guideline i början av 2012 som ska belysa detta. En del i detta Leaders möjligheter att jobba med fler fonder och hur valet av ledande fond för Leaderkontorens drift och andra gemensamma funktioner ska se ut.